

Alıştırmalar ve Problemler – 4.2

$$1. \quad \begin{array}{r} 558 \overline{)80} \\ \underline{78} \\ 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} 78 \overline{)8} \\ \underline{72} \\ 6 \end{array}$$

6 tane 80 kg lık, 9 tane 8 kg lık ve 6 tane 1 kg lık olmak üzere 21 kutu gereklidir.

$$2. \quad \begin{array}{r} 5250 \overline{)365} \\ \underline{140} \\ 225 \end{array} \quad \begin{array}{r} 140 \overline{)30} \\ \underline{20} \\ 10 \end{array}$$

5250 gün = 14 yıl 4 ay 20 gün

$$3. \quad \begin{array}{r} 57680 \overline{)60} \\ \underline{20} \\ 40 \end{array} \quad \begin{array}{r} 961 \overline{)60} \\ \underline{1} \\ 59 \end{array}$$

57680 sn = 16 sa 1 dak 20 sn

$$4. \quad 2 \cdot (56 \text{ dak } 35 \text{ sn}) = 112 \text{ dak } 70 \text{ sn} \\ = 113 \text{ dak } 10 \text{ sn} = 1 \text{ sa } 53 \text{ dak } 10 \text{ sn}$$

$$5. \quad \text{a. } a + b = 14, \quad c = 5, \quad a + b + c = 19$$

$$\text{b. } b + d = 10$$

$$b + c = 9$$

$$+ \quad a + 1 = b$$

$$a + b + c + d = 18$$

$$\text{c. } (a, b, c) = (4, 7, 1) \quad \text{d. } (a, b, c) = (4, 6, 8)$$

$$\text{e. } (a, b) = (6, 8) \quad \text{f. } (a, b, c, d) = (4, 2, 2, 8)$$

$$\text{g. } (a, b, c) = (2, 5, 1) \quad \text{h. } (a, b) = (2, 4)$$

$$\text{i. } (6ab) = 8 \cdot (c4) + 4$$

$$\Rightarrow 600 + (ab) = 80 \cdot c + 36$$

$$\Rightarrow (ab) + 564 = 80 \cdot c \text{ dir.}$$

$c = 8$ ve $(ab) = 76$ olup $(a, b, c) = (7, 6, 8)$ dir.

$$\text{j. } c = 1 \text{ olduğunu görünüz.}$$

$$(a, b, c) = (6, 9, 1) \text{ olur.}$$

$$\text{k. } (a, b, c, d, e, m, n) = (4, 3, 4, 2, 5, 0, 1)$$

$$\text{l. } (6a6) = (3b) \cdot 18 + 4$$

$$\Rightarrow 606 + 10 \cdot a = 540 + 18b + 4$$

$$\Rightarrow 62 + 10 \cdot a = 18 \cdot b \text{ dir.}$$

$$(a, b) = (1, 4) \text{ olur.}$$

$$6. \quad \text{a. } 0 \leq 3x - 8 < x + 5$$

$$\Rightarrow 3 \leq x \leq 6 \text{ dir.}$$

$x = 3$ iken $A = 73$ ve $x = 6$ iken $A = 109$ olur.

b. 1. yol

Bölüm x olsun.

$$(24ab) = 23 \cdot x + 12 \text{ ve}$$

$$2400 \leq 24ab < 2500$$

$$\Rightarrow 2400 \leq 23 \cdot x + 12 < 2500$$

$$\Rightarrow 2388 \leq 23 \cdot x < 2488$$

$$\Rightarrow 23 \cdot 103 + 19 \leq 23 \cdot x < 23 \cdot 108 + 4$$

$$\Rightarrow 104 \leq x \leq 108 \text{ bulunur.}$$

$$x = 104 \text{ için } (24ab) = 2404 \text{ olur.}$$

x 'in her 1 artması sayıyı 23 arttırır.

$$x = 105 \text{ için } (24ab) = 2427,$$

$$x = 106 \text{ için } (24ab) = 2450,$$

$$x = 107 \text{ için } (24ab) = 2473,$$

$$x = 108 \text{ için } (24ab) = 2496 \text{ olur.}$$

$a + b$ 'nin en büyük değeri $9 + 6 = 15$ tir.

2. yol

Yandaki işleme göre

x yerine 4, 5, 6, 7, 8

konularak $a + b$ 'nin

değerleri bulunur.

$$\text{c. } 40$$

$$\begin{array}{r} 24ab \overline{)23} \\ \underline{23} \\ 0x \\ 1ab \\ 12 \end{array}$$

$$\text{d. } 242$$

$$7. \quad \text{a. Bölüm } 10010, \text{ kalan } 2$$

$$\text{b. Bölüm } 100010, \text{ kalan } 4$$

$$\text{c. Bölüm } 10101, \text{ kalan } 3$$

$$\text{d. Bölüm } 101001, \text{ kalan } 0$$

$$8. \quad \text{a. } 20030100$$

$$\text{c. } 2554153002$$

$$\text{b. } 35630003$$

$$\text{d. } 10038753$$

$$9. \quad \text{a. } 654321$$

$$\text{b. } 102345$$

$$10. \quad \text{a. } 9930$$

$$\text{c. } 9831$$

$$\text{b. } 1299$$

$$\text{d. } 1389$$

$$11. \quad \text{a. Sırasıyla,}$$

$$993000, 100299, 963210, 102369$$

$$\text{b. } 9930000, 1000299, 6543210, 1023456$$

- 12. a.** $(a,b,c) = (2,9,3)$ **b.** $(a,b,c) = (4,1,6)$
b. $(a,b) = (5,4)$ **d.** $(a,b,c,d) = (1,6,2,4)$
e. $(a,b,c,d) = (4,1,3,6)$
f. $(2abc) = (abab) + 2$
 $\Rightarrow 2000 + 10 \cdot (ab) + c = 101 \cdot (ab) + 2$
 $\Rightarrow 1998 + c = 91 \cdot (ab)$
 $\Rightarrow 1998 = 91 \cdot (ab) - c$ olur.
 $1998 = 91 \cdot 21 + 87$
 $\Rightarrow 1998 = 91 \cdot 21 + 87 + 4 - 4$
 $\Rightarrow 1998 = 91 \cdot 22 - 4$ olduğundan
 $(a,b,c) = (2,2,4)$ tür.

- 13.** Aranılan sayılar (ab) biçiminde olsunlar.
 $(ab) = 5(a+b) + 6$
 $\Rightarrow 5 \cdot a = 4b + 6$ olur.
 $b = 1$ için $a = 2$;
 $b = 6$ için $a = 6$ dir.
 $(ab) \in \{21,66\}$ olur.

- 14.** $(ab) = x \cdot (a+b)$
 $(ba) = y \cdot (a+b)$
 $\Rightarrow \begin{cases} 10a+b = x(a+b) \\ + 10b+a = y(a+b) \end{cases}$
 $\Rightarrow 11 \cdot (a+b) = (x+y)(a+b)$
 $\Rightarrow x+y = 11$

- 15.** $(ab) = (ba) + 63$
 $\Rightarrow 10a+b = 10b+a+63$
 $\Rightarrow 9(a-b) = 63$
 $\Rightarrow a-b = 7$ olur.
Verilen koşula uyan (ab) sayıları 81 ve 92'dir.

- 16.** $(abc) = (cba) + (29d)$
 $\Rightarrow 100a+10b+c = 100c+10b+a+290+d$
 $\Rightarrow 99(a-c) = 290+d$
 $\Rightarrow a-c = 3$ ve $d = 7$ olur.
 $a-c = 3$ koşuluna uyan (a, c) ikilileri $(4, 1)$, $(5, 2)$, $(6, 3)$, $(7, 4)$, $(8, 5)$, $(9, 6)$ olup 6 tane dir.
Her (a, c) ikilisi için 10 değişik b değeri olabileceğinden verilen koşula uyan $6 \cdot 10 = 60$ değişik (abc) sayısı vardır.

- 17.** $3023 = 104 \cdot 29 + 7$;
 $3023 = 103 \cdot 29 + 36$;
 $3023 = 102 \cdot 29 + 65$;
 $3023 = 101 \cdot 29 + 94$
olduğundan (abc, r) ikilileri
 $(104,7)$, $(103,36)$, $(102,65)$, $(101,94)$ olur.

- 18.** $(ab) \cdot (cd) = (ba) \cdot (dc)$
 $\Rightarrow (10a+b) \cdot (10c+d) = (10b+a)(10d+c)$
 $\Rightarrow 100ac + 10ad + 10bc + bd$
 $\quad \quad \quad = 100bd + 10ad + 10bc + ac$;
 $\Rightarrow b \cdot d = a \cdot c$ bulunur.

Örnekler :

$$23 \cdot 64 = 32 \cdot 46 ; \quad 21 \cdot 36 = 12 \cdot 63$$

$$14 \cdot 82 = 41 \cdot 28 ; \quad 23 \cdot 96 = 32 \cdot 69$$

- 19.** $67 \cdot (abcd) = 34 \cdot (cdab)$
 $\Rightarrow 67000 \cdot a + 6700 \cdot b + 670 \cdot c + 67 \cdot d$
 $\quad \quad \quad = 34000 \cdot c + 3400 \cdot d + 340 \cdot a + 34 \cdot b$
 $\Rightarrow 66660 \cdot a + 6666 \cdot b = 33330 \cdot c + 3333 \cdot d$
 $\Rightarrow 20 \cdot a + 2 \cdot b = 10 \cdot c + d$
 $\Rightarrow 2(10 \cdot a + b) = 10 \cdot c + d$
 $\Rightarrow 2 \cdot (ab) = (cd)$ bulunur.
Eşitliği sağlayan en büyük $(abcd)$ sayısı 4998'dir.

- 20. a.** $(110)_{10}$ **b.** $(1755)_{10}$ **c.** $(1576)_{10}$
d. $(3501)_6$ **e.** $(4FC)_{16}$ **f.** $(10111010)_2$
g. $(4433)_5$ **h.** $(420)_7$ **i.** $(1266)_8$
j. $(101101)_2$ **k.** $(43)_8$ **l.** $(10112)_4$

- 21. a.** $(11110)_5$ **b.** $(22001)_3$
c. $(7130)_9$ **d.** $(11A42)_{13}$

- 22. a.** $(1111)_2$ **b.** $(32234)_5$
c. $(32727)_9$ **d.** $(13AA)_{13}$

- 23. a.** $(101101100)_2$ **b.** $(101002000)_3$
c. $(3763000)_8$ **d.** $(2608500)_{13}$

24. a. Bölüm $(1120)_3$, kalan $(10)_3$

b. Bölüm $(514)_6$, kalan $(22)_6$

c. Bölüm $(1052)_9$, kalan $(62)_9$

d. Bölüm $(49)_{13}$, kalan $(14A)_{13}$

25. $t = 12$

26. a. $t = 8$ **b.** $(a, b, c, d) = (5, 2, 5, 4)$

c. $a = 4$ **d.** $t = 4$

27. 12 tane

28. a. $3 \cdot 4^5 + 2 \cdot 4^4 + 5 \cdot 4^2 + 12$

$$= 3 \cdot 2^{10} + 2 \cdot 2^8 + 5 \cdot 2^4 + 8 + 4$$

$$= 3 \cdot 2 \cdot 8^3 + 8^3 + 10 \cdot 8 + 8 + 4$$

$$= 7 \cdot 8^3 + 8^2 + 3 \cdot 8 + 4 = (7134)_8$$

b. $5 \cdot 8^5 + 7 \cdot 8^4 - 5 \cdot 8^3 + 8^2 + 2$

$$= 5 \cdot 8^5 + 6 \cdot 8^4 + 8 \cdot 8^3 - 5 \cdot 8^3 + 8^2 + 2$$

$$= 5 \cdot 8^5 + 6 \cdot 8^4 + 3 \cdot 8^3 + 8^2 + 2$$

$$= 5 \cdot 2^{15} + 6 \cdot 2^{12} + 3 \cdot 2^9 + 2^6 + 2$$

$$= 5 \cdot 2 \cdot (2^2)^7 + 6 \cdot (2^2)^6 + 3 \cdot 2 \cdot (2^2)^4 + (2^2)^3 + 2$$

$$= (2 \cdot 4 + 2) \cdot 4^7 + (4 + 2) \cdot 4^6 + (4 + 2) \cdot 4^4 + 4^3 + 2$$

$$= 2 \cdot 4^8 + 3 \cdot 4^7 + 2 \cdot 4^6 + 4^5 + 2 \cdot 4^4 + 4^3 + 2$$

$$= (232121002)_4$$

29. a. $(1331)_a$ **b.** $(121)_{a+1}$ **c.** $(a1)_{a+2}$

30. $(1000202)_t$ **31.** $(1121)_{t^2}$

32. $(aa) \cdot (xyz) = 6985$

$$\Rightarrow 11 \cdot a \cdot (xyz) = 11 \cdot 635$$

$$\Rightarrow a \cdot (xyz) = 5 \cdot 127 = 1 \cdot 635$$

$$\Rightarrow (xyz) = 127 \text{ veya } (xyz) = 635$$

33. Bulunuş sırasına göre; $e = 1$, $f = 0$, $a = 9$,
 $b = 5$, $c = 6$, $g = 8$, $d = 7$ ve $h = 2$ 'dir.

34. $16! = 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 11 \cdot 13 \cdot (8!)^2$ dir.

$(8!)^2$ nin kat sayısı olan çarpım $8!$ den küçük olduğundan, $8!$ tabanında bir rakamla gösterilir. Bu rakam Δ ise $16! = (\Delta 00)_{8!}$ olup sayı üç basamaklıdır.